

Förstudie för nytt kulturmiljöprogram

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har på uppdrag av byggnadsnämnden tagit fram en förstudie för ett nytt kulturmiljöprogram för Danderyds kommun. Arbetet har utförts av KMV forum och en intern projektgrupp har medverkat i processen.

Förstudien har styrkt uppfattningen att det är viktigt att gå vidare med ett projekt och påbörja arbetet med att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram. Miljö- och stadsbyggnadskontoret ser positivt på förstudien som underlag för det fortsatta arbetet. Ett nytt kulturmiljöprogram bör tas fram i samarbete med kommunens berörda förvaltningar och med en politisk styrgrupp. Miljö- och stadsbyggnadskontoret föreslår att byggnadsnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om medel för arbetet och får i uppdrag att genomföra arbetet med ett nytt kulturmiljöprogram med stöd av berörda nämnder/förvaltningar.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

1. Byggnadsnämnden beslutar att godkänna förstudien som underlag för att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram och överlämnar förstudien till kommunstyrelsen som redovisning av uppdraget.
2. Byggnadsnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att ge byggnadsnämnden i uppdrag att genomföra arbetet med ett nytt kulturmiljöprogram utifrån förstudien och ge medel motsvarande 2,0 miljoner kronor per år under 2 år för arbetet.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Jamal Esfahani
Stadsarkitekt

Bakgrund till projektet

Kommunfullmäktige beslutade 18 december 2017 § 124 att bifalla en motion om att uppdatera kulturmiljöhandboken. Kulturmiljöhandboken för Danderyds kommun utarbetades 1991 och har sin grund i bebyggelseinventeringar och kulturhistorisk värdering av byggnader som gjordes under framförallt 1970-

talet. Underlagsmaterialet är i många fall är uppemot 40 år gammalt och inventering av modernare bebyggelse saknas helt. Synen på vad som är kulturhistoriskt värdefullt har förändrats. Även lagstiftningen har ändrats kraftigt sedan handboken togs fram. Befintligt kunskapsunderlag är idag föråldrat och i stort behov av uppdatering.

Målen med ett uppdaterat kulturmiljöprogram är bland annat att det ska fungera som ett kunskapsunderlag och användbart stöd i fysisk planering och bygglovsprövning, men även väcka intresse hos allmänheten och ge råd till fastighetsägare.

Som ett första steg i arbetet har miljö- och stadsbyggnadskontoret på uppdrag av byggnadsnämnden tagit fram en förstudie för nytt kulturmiljöprogram. Syftet med förstudien har varit att formulera utgångspunkterna och inriktningen för det kommande arbetet med att uppdatera kommunens kulturmiljöprogram. En upphandling gjordes under 2019. De anbud som kom in jämfördes och utvärderades utifrån tidigare erfarenhet, kvalitet, de olika redovisade momenten i uppdraget, antal timmar och timpriset. Efter en sammanvägning av ovanstående kriterier och utifrån det specifika uppdraget gavs KVM Forum uppdraget att ta fram förstudien.

Förstudien

I förstudien kartläggs kommunens behov av ett nytt kulturmiljöprogram. Utifrån behovsanalysen samt en workshop tillsammans med tjänstepersoner från berörda förvaltningar har ett förslag till det kommande kulturmiljöprogrammets struktur och huvudsakliga innehåll tagits fram. Förstudien preciserar vilka arbetsmoment som krävs, ungefärlig tidsåtgång samt uppskattning av kostnaderna för arbetet.

Analysen av befintligt kunskapsunderlag har utrett de brister och kompletteringsbehov som finns. Resultatet visar att flera perspektiv, karaktärsdrag och kulturhistoriska sammanhang saknas eller behöver stärkas. Exempel som kan nämnas är gröna strukturer som är viktiga ur ett kulturmiljöperspektiv och järnvägsmiljöer. Framförallt saknas inventering och värdering av den moderna bebyggelsen i kommunen. Som en del i arbetet med behovsanalysen hölls en workshop med tjänstepersoner från berörda förvaltningar inom kommunen (stadsbyggnadskontoret, plan- och exploatering, tekniska kontoret samt kultur och fritid).

För att det nya kulturmiljöprogrammet ska fungera som ett aktuellt och användbart kunskaps- och planeringsunderlag krävs nya byggnadsinventeringar. Det redan utpekade bevarandeområdena i

Kulturmiljöhandboken är också i behov av att inventeras på nytt. Så väl avgränsningar som beskrivningar och värdering behöver ses över.

Förstudien föreslår även en arkitekturguide med stilhistorisk genomgång som på ett pedagogiskt sätt redovisar tidstypiska karaktärsdrag för respektive tidsperiods arkitektur. Tillgängligheten till kunskapsunderlaget är i stort behov av utveckling.

Vidare kommer förstudien fram till att kulturmiljöprogrammet bör tas fram som ett digitalt kunskapsunderlag som är integrerat i kommunens övriga system. Arbetet med att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram kräver även en dialog- och samrådsprocess för att förankra kunskapsunderlaget hos så väl medborgare som beslutfattare och tjänstepersoner i kommunen.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Förstudien har styrkt uppfattningen att det är angeläget att påbörja arbetet med att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram. Miljö- och stadsbyggnadskontoret ser positivt på förstudien som underlag för det fortsatta arbetet. Upphandling av konsultstöd och en mer detaljerad projektplanering måste upprättas inför ett genomförande. En kommunintern samordning och projektledning krävs även om konsultstöd används. Programmet föreslås tas fram i samarbete med kommunens berörda förvaltningar och med en politisk styrgrupp.

Eftersom programmet omfattar strategiska kulturmiljöfrågor för hela kommunen är det kommunstyrelsen som ska anta det slutliga kulturmiljöprogrammet. Miljö- och stadsbyggnadskontoret föreslår att byggnadsnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att ge byggnadsnämnden i uppdrag att genomföra arbetet med ett nytt kulturmiljöprogram utifrån förstudien och ge medel motsvarande 2,0 miljoner kronor per år under 2 år för arbetet. Arbetet kan utföras med stöd av andra berörda nämnder och förvaltningar.

Handlingar i ärendet

- Förstudie för nytt kulturmiljöprogram (2020-09-13)